

CHỦ ĐỀ 5: XÂY DỰNG VÀ THỰC HIỆN KẾ HOẠCH CHI TIÊU PHÙ HỢP

Hoạt động 1: Tìm hiểu kế hoạch chi tiêu của cá nhân và gia đình

1. Tìm hiểu thực trạng chi tiêu của gia đình trong năm qua

+ Em hãy hoàn thành bảng khảo sát dưới đây về thực trạng chi tiêu của gia đình trong năm qua.

Khoản chi tiêu		Mức chi phí thực tế (khoảng)
Khoản chi tiêu thiết yếu	Chi phí ăn uống	
	Chi phí điện, nước	
	Chi phí học hành	
		
Khoản chi tiêu linh hoạt	Chi phí cho sức khỏe	
	Chi phí nhà cửa	
	Chi phí hiếu, hỉ	
	Chi phí du lịch	
		
Chi phí tiết kiệm	Mua bảo hiểm	
	Gửi ngân hàng	
	Đầu tư	
		

+ Mỗi nhóm hãy chọn bảng khảo sát của một bạn trong nhóm và thực hành đóng vai là các thành viên trong gia đình để nói về thực trạng chi tiêu của cá nhân và gia đình trong năm qua.

+ Em thấy thực trạng chi tiêu của cá nhân gia đình mình trong năm qua đã hợp lý hay chưa? Tại sao?

STT	Khoản chi tiêu	Tỷ lệ	Số tiền
1	Thuê nhà + điện nước	14%	3.500.000
2	Ăn uống	18%	4.500.000
3	Đi lại + Tiêu vật (Xăng xe, thẻ điện thoại...)	8%	2.000.000
4	Vật dụng gia đình (Bột giặt, sữa tắm, gia vị...)	2%	500.000
5	Bảo hiểm	4%	1.000.000
6	Biểu bố mẹ	4%	1.000.000
7	Phát triển bản thân (Sách vở, khóa học...)	4%	1.000.000
8	Chi tiêu không định kỳ gồm: • Lễ tết, hiếu hỷ, mua sắm... • Quỹ nhân đạo: Du lịch, nghỉ hưu...	6%	1.500.000
9	Quỹ dự phòng khẩn cấp	4%	1.000.000
10	Tiết kiệm	36%	9.000.000
	TỔNG CHI	100%	25.000.000

Khoản chi tiêu		Mức chi phí thực tế (khoảng)
Khoản chi tiêu thiết yếu	Chi phí ăn uống	5.000.000
	Chi phí điện, nước	1.000.000
	Chi phí học hành	4.000.000
	Chi phí đi lại (xăng xe)	1.000.000
	Internet	1.000.000
Khoản chi tiêu linh hoạt	Chi phí cho sức khỏe	2.000.000
	Chi phí nhà cửa	3.000.000
	Chi phí hiếu, hỉ	1.000.000
	Chi phí du lịch	3.000.000
	Chi phí mua sắm	2.000.000
Chi phí tiết kiệm	Mua bảo hiểm	2.000.000
	Gửi ngân hàng	3.000.000
	Đầu tư	2.000.000
	Quỹ dự phòng khẩn cấp	2.000.000
TỔNG CHI		32.000.000

2. Chỉ ra những đóng góp của em vào việc thực hiện kế hoạch chi tiêu của gia đình trong năm qua.

- Tắt hết đèn điện trước khi ra khỏi nhà để tiết kiệm tiền điện.
- Khóa nước khi không sử dụng đến để tiết kiệm nước.
- Hạn chế ăn quà vặt ở cổng trường vừa tốn tiền vừa không đảm bảo vệ sinh an toàn thực phẩm.
- Tham gia các hoạt động lao động khi nghỉ hè để kiếm được một khoản thu nhập cá nhân.
- Trước khi muốn mua gì đó, cần phải xem xét xem đồ dùng đó có cần thiết hay không.
- Ăn sáng ở nhà hoặc nấu đồ ăn trưa mang đi để tiết kiệm được một khoản mua đồ ăn ngoài.
- Làm cho mình một ống heo hoặc một chú heo đất để tiết kiệm tiền, dù là một khoản nhỏ.
- Không mua và làm quá nhiều đồ ăn để tránh lãng phí tiền bạc và thức ăn.
- 6 quy tắc chi tiêu thông minh:
 - + Quy tắc 1: Đặt ra ngân sách cụ thể cho từng khoản và tuân thủ nghiêm ngặt: Quy tắc 50 – 30 – 20.
 - + Quy tắc 2: Quy tắc 24 giờ: Bạn có thực sự thích mua thứ đó hay không?
 - + Quy tắc 3: Cân nhắc dùng tiền mặt nếu như chưa thể kiểm soát chi tiêu.
 - + Quy tắc 4: Trước khi mua thứ gì, cần suy nghĩ xem món đồ đó phục vụ được nhiều mục đích hay không.
 - + Quy tắc 5: Lên kế hoạch cụ thể mỗi dịp sale để tránh mua sắm lan man.
 - + Quy tắc 6: Đặt ra những ngày “không chi tiêu”.

3. Chia sẻ kết quả thực hiện kế hoạch chi tiêu cá nhân của em trong năm qua.

❖ **Tọa đàm “HS với việc chi tiêu hợp lý”.**

Em hãy hoàn thành một kế hoạch chi tiêu của cá nhân trong năm qua theo mẫu sau:

KẾ HOẠCH CHI TIÊU NĂM		
Người thực hiện:.....		
THỜI GIAN	NỘI DUNG CHI TIÊU	ĐÃ HOÀN THÀNH
		☐
		☐
		☐
		☐
		☐
		☐
		☐
		☐
		☐

- + Nguồn thu không cố định:
 - Tiền làm thêm ngoài giờ.
 - Kinh doanh.
 - Hoàn tiền mua sắm.
 - Nhuận bút hàng tháng.
 - Khoản thu khác.
 - Lợi nhuận đầu tư.
- Các khoản chi tiêu trong gia đình:
 - + Chi tiêu thiết yếu:
 - Thuê nhà
 - Tiền ăn uống hàng tháng.
 - Các hóa đơn cố định: tiền điện, nước, Internet,...
 - Tiền trả nợ (nếu có).
 - Tiền xăng, xe đi lại.
 - Tiền đóng học hàng tháng.
 - + Chi tiêu linh hoạt:
 - Tiền mua sắm, giải trí.
 - Tiền mua đồ dùng học tập.
 - Tiền du lịch, xem phim.
 - Tiền cho đám cưới, đám ma, sinh nhật, dịp lễ, quyên góp.
 - Tiền quỹ công ty, gia đình.
 - Tiền sửa chữa đồ dùng trong gia đình.
 - Tiền khám bệnh, mua thuốc,...
 - + Chi tiêu cho tiết kiệm:
 - Gửi tiết kiệm ngân hàng
 - Cho vay lấy lãi
 - Đầu tư kinh doanh
 - Đầu tư chứng khoán
 - Mua cổ phiếu.
 - Các khoản đầu tư khác

2. Lập kế hoạch chi tiêu của gia đình phù hợp với thu nhập của các thành viên và chia sẻ với các bạn.

Em hãy xây dựng kế hoạch chi tiêu của gia đình mình theo mẫu – SGK tr.42.

Tổng thu nhập:.....

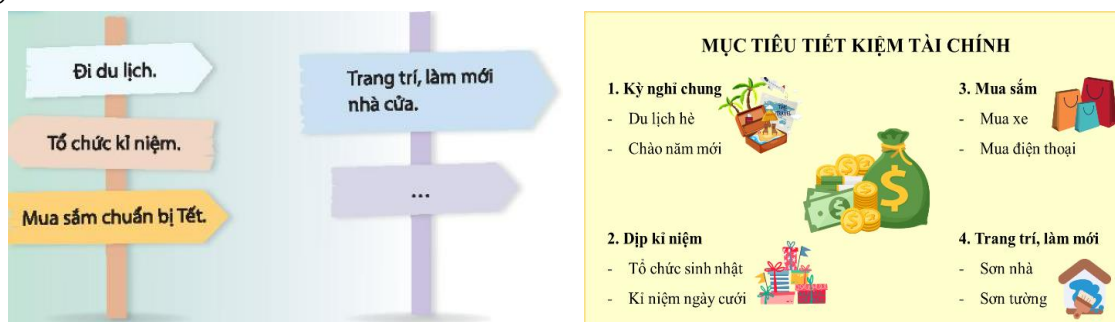
TT	Nguyên tắc 50/30/20 của Elizabeth Warren	Nội dung chi	Số tiền	Tỉ lệ khoản chi/ tổng thu nhập
1	Khoản chi thiết yếu (50%)	Khoản chi thiết yếu:.....		%
2	Khoản chi linh hoạt (30%)	Khoản chi văn hóa tinh thần:...		%
		Khoản chi ngoài dự kiến:.....		
		Khoản chi không bắt buộc:...		
3	Tiết kiệm (20%)			%

Hoạt động 3: Thực hiện mục tiêu tiết kiệm tài chính trong gia đình.

1. Xác định mục tiêu tiết kiệm tài chính trong gia đình vào năm mới

Hãy thảo luận và sáng tạo hình thức chia sẻ về mục tiêu tiết kiệm tài chính cho gia đình?

Gợi ý:

2. Lựa chọn mục tiêu, cách tiết kiệm phù hợp với bản thân

❖ Thảo luận về chủ đề “Tự cắm cây hoa ngày Tết cho gia đình với số tiền khoảng 500.000 đồng”:

.....

.....

.....

.....

.....

Gợi ý 1:

- Mục tiêu: mua quà tặng mẹ nhân ngày 8/3.
- Cách tiết kiệm: Tiết kiệm tiền ăn sáng và tiền từ công việc làm thêm.

Gợi ý 2:

- Mục tiêu: mua quà tặng sinh nhật chị gái.
- Cách tiết kiệm: Tiết kiệm tiền mẹ cho.

Gợi ý 3:

- Mục tiêu: mua điện thoại mới.
- Cách tiết kiệm: Tiền thưởng từ cuộc thi Vẽ và tiền từ công việc làm thêm.

3. Thực hiện tiết kiệm chi tiêu của gia đình và chia sẻ với các bạn về cách mà bản thân và gia đình em đã tiết kiệm.

- Lập ngân sách chi tiêu cho gia đình theo nguyên tắc 50/30/20 hoặc quy tắc 6 chiếc lọ.
- Lên danh sách những đồ cần mua trước khi đi chợ để không mua thừa và tránh lãng phí thức ăn.
- Tiết kiệm một khoản cố định hàng tháng và nếu không quá cần thiết thì không nên sử dụng.
- Ưu tiên ăn tại nhà và mang cơm đi làm/đi học sẽ giúp bản thân tiết kiệm được một khoản tiền.
- Thanh lý những món đồ không sử dụng.
- Tiết kiệm điện, nước.

Hoạt động 4: Tham gia các hoạt động lao động trong gia đình

1. Thể hiện sự tự giác và trách nhiệm tham gia các hoạt động lao động trong gia đình

**PHIẾU KHẢO SÁT VỀ VIỆC THAM GIA CÁC HOẠT ĐỘNG
LAO ĐỘNG TRONG GIA ĐÌNH**

Tên hoạt động	Mức độ tham gia		
	Thường xuyên	Thỉnh thoảng	Không bao giờ
Dọn dẹp vệ sinh nhà cửa.			
Bảo dưỡng, sửa chữa một số đồ trong gia đình.			
Chuẩn bị bữa cơm cho gia đình.			
Giúp bố mẹ trồng rau, nuôi gà,... để tiết kiệm chi tiêu.			
Làm các công việc để có thêm thu nhập cho gia đình.			
Bạn thấy mình đã chủ động và tích cực tham gia hay không? Có ☐ Không ☐			

2. Tham gia hoạt động lao động phù hợp góp phần giảm chi phí sinh hoạt, gia tăng thu nhập cho gia đình.

Em hãy tìm và thực hiện những hoạt động lao động phù hợp với lứa tuổi.

Gợi ý:

- Trồng hoa, cây cảnh.
- Làm nghề phụ gia đình.
- Làm nghề thủ công truyền thống.
- Phụ công việc kinh doanh của gia đình.
- Nuôi trâu, bò, gà, vịt, cá, tôm,...
- Thanh lý quần áo, đồ dùng không sử dụng đến.

3. Chia sẻ kết quả tham gia các hoạt động lao động trong gia đình.

❖ **Hoạt động nhóm: Tham gia “Ngày hội bàn tròn” (4 – 6 HS).**

Mỗi nhóm cùng nhau chia sẻ về những kết quả tham gia các hoạt động lao động trong gia đình.

⇒ Những hoạt động lao động tốt nên phát huy, góp phần nâng cao sức khỏe vừa góp phần tiết kiệm, gia tăng nguồn thu nhập và giảm chi phí sinh hoạt.

Hoạt động 5: Thực hiện kế hoạch tài chính cá nhân hợp lý

1. Thảo luận về cách thực hiện kế hoạch tài chính cá nhân

Em hãy thảo luận nhóm với chủ đề “Làm thế nào để thực hiện kế hoạch tài chính cá nhân?”

Gợi ý:

- Luôn luôn ghi chép chính xác, rõ ràng, cụ thể các khoản thu chi vào sổ theo dõi.
- Bám sát kế hoạch tài chính cá nhân, kiểm soát các khoản chi đảm bảo chi cho các khoản cần chi, không chi cho các khoản muốn chi.

- Điều chỉnh kịp thời nếu nhận thấy có sự bất hợp lý trong các khoản thu chi, có sự khác biệt đáng kể giữa thực tiễn và kế hoạch dự kiến.

o Đặt ra các mục tiêu tài chính cần đạt và thực hiện nghiêm ngặt để đạt được các mục tiêu đó.

o Cắt giảm chi tiêu những khoản không cần thiết hoặc chưa cần thiết.

o Lập kế hoạch chi tiêu chi tiết và tuân thủ thực hiện rõ ràng, cụ thể.

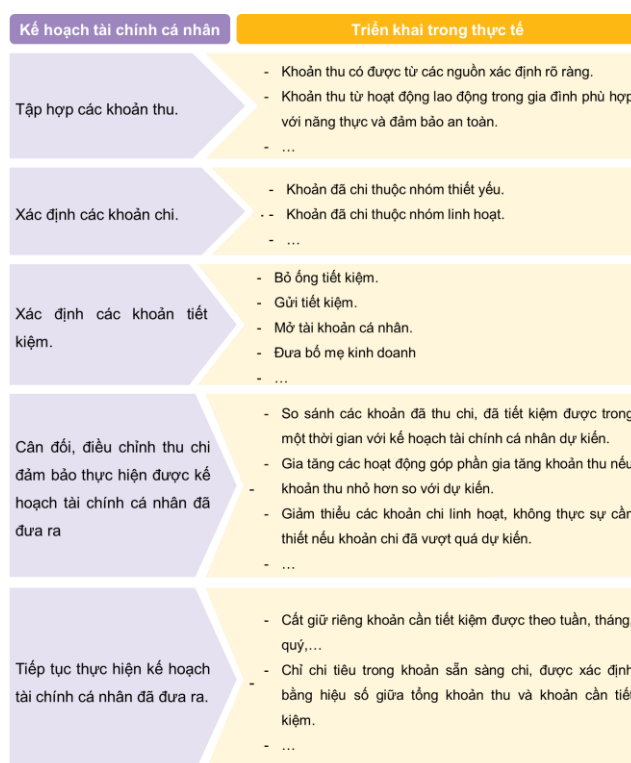
o Theo dõi kế hoạch và xác định thời gian hoàn thành.

o Điều chỉnh nếu thấy các khoản thu chi chưa hợp lý.

o Cân nhắc những thói quen tiêu dùng không cần thiết như: đi tập thể hình, yoga,...

⇒ Để thực hiện mục tiêu tài chính cá nhân hợp lý cần có kế hoạch cụ thể, rõ ràng.

2. Thực hiện kế hoạch tài chính cá nhân

KẾ HOẠCH TÀI CHÍNH CÁ NHÂN		
Mục tiêu:		
Các bước	Việc làm thực tế	Kết quả (dự kiến)
Bước 1: Xác định mục tiêu tiết kiệm tài chính cá nhân.		
Bước 2: Tập hợp các khoản thu		
Bước 3: Xác định các khoản chi		
Bước 4: Xác định các khoản tiết kiệm		
Bước 5: Cân đối, điều chỉnh thu chi đảm bảo thực hiện được kế hoạch tài chính cá nhân đã đưa ra.		
Bước 6: Tiếp tục thực hiện kế hoạch tài chính cá nhân đã đưa ra		

Gợi ý:

KẾ HOẠCH TÀI CHÍNH CÁ NHÂN		
Mục tiêu: Mua một chiếc máy tính xách tay trị giá 18.000.000 đồng		
Các bước	Việc làm thực tế	Kết quả (dự kiến)
Bước 1: Xác định mục tiêu tiết kiệm tài chính cá nhân.	- Số lì xì: 3.000.000 - Bố mẹ cho: 2.000.000	
Bước 2: Tập hợp các khoản thu	- Làm đồ thủ công bán: 2.000.000 - Tiết kiệm tiền ăn sáng: 200.000 - Bán trà sữa: 2.000.000	- Làm đồ thủ công bán: 2.400.000 - Tiết kiệm tiền ăn sáng: 200.000 - Bán trà sữa: 1.500.000
Bước 3: Xác định các khoản chi	- Tiền ăn uống: 500.000 - Tiền sinh nhật bạn: 300.000 - Tiền đi du lịch: 2.000.000	- Tiền ăn uống: 600.000 - Tiền sinh nhật: 300.000 - Tiền đi du lịch: 2.500.000
Bước 4: Xác định các khoản tiết kiệm	- Bỏ ống tiết kiệm: 1.000.000	- Bỏ ống tiết kiệm: 1.000.000
Bước 5: Cân đối, điều chỉnh thu chi đảm bảo thực hiện được kế hoạch tài chính cá nhân đã đưa ra.	- Tiết kiệm điện, nước. - Ăn cơm tại nhà. - Mang đồ ăn trưa ở nhà đi học. - Hạn chế mua sắm, săn khuyến mại.	
Bước 6: Tiếp tục thực hiện kế hoạch tài chính cá nhân đã đưa ra	- Tiết kiệm tiền bố mẹ cho.	

3. Chia sẻ kết quả thực hiện kế hoạch tài chính cá nhân.

Hoạt động 6: Tự đánh giá

Nội dung đánh giá	Mức độ đạt được		
	Tốt	Đạt	Chưa đạt
1. Em xác định được việc thực hiện kế hoạch chi tiêu cá nhân và gia đình trong năm qua			
2. Em xây dựng được kế hoạch chi tiêu phù hợp với thu nhập trong gia đình.			
3. Em thực hiện được mục tiêu tiết kiệm tài chính trong gia đình			
4. Em tham gia các hoạt động lao động khác nhau trong gia đình một cách tự giác và trách nhiệm.			
5. Em thực hiện được kế hoạch tài chính cá nhân một cách hợp lí.			